

KANSER HASTALARININ YAŞAM KALİTELERİNİN SF-36 ÖLÇEĞİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Sarp ÜNER¹, Songül A.VAİZOĐLU², Derya ÇAMUR³, Aylin İPÇİ³,
Mustafa KARTAL⁴, Elvan KAYA⁴, Hilal SEMİZ⁴, Nazan ŐİMŐEK⁴

¹ÖĐretim Görevlisi Dr., ²Doç. Dr., ³Ar. Gör. Dr., ⁴İntörn Dr.,
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bu çalışmada kanser hastalarının yaşam kaliteleri ve ilişkili faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

- Araştırmaya 235 hasta katılmıştır.
 - Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.
 - 1-10 Ağustos 2006 tarihleri arasında beş işgünü içinde bir üniversiteye bağlı onkoloji hastanesine tedavi için başvuran poliklinik ve servis hastaları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.
 - Veriler SF-36 yaşam kalitesi ölçeğini içeren bir anket formu ile, yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.
 - Verilerin analizinde Student t test ve varyans analizi kullanılmıştır.
-

Bulgular

- Yaş ortalaması $49,3 \pm 14,3$ 'tür.
- Katılımcıların %53,2'si kadın, %31,1'i ilkokul mezunu, %76,6'sı evli ve %66,0'ı ayaktan başvuran hastadır.
- En sık hematolojik ve solid hastalıklar (%21,6) bildirilmiştir.
- Araştırmanın yapıldığı zamana kadar araştırmaya katılanların %60,4'ü cerrahi tedavi, %95,3'ü KT, %32,8'i ise RT aldığını belirtmiştir.
- Hastaların ortalama tedavi süreleri $18,2 \pm 33,9$ ay'dır.
- Hastaların sadece %9,8'i psikolojik destek gördüğünü bildirmiştir.
- Profesyonel destek alanlarla almayanların alt alan puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmezken, ailesel destek gören hastalar destek almayan hastalardan “fiziksel rol” ve “bedensel ağrı” alanlarında daha yüksek puan almıştır ($p < 0,05$).

Tablo 1: Araştırmaya katılanların bazı özelliklerine göre SF-36 bileşenlerinden aldıkları ortalama puanların değerlendirilmesi (Ankara, 2006).

Özellik*	Genel sağlık	Fiziksel fonksiyonellik	Fiziksel rol	Canlılık	Genel ruh sağlığı	Duygusal rol	Bedensel ağrı	Sosyal fonksiyonellik
Alan puanı (ort±SS)	55,25±11,42	55,48±29,02	33,93±25,63	43,53±21,33	59,72±20,06	39,43±43,96	54,15±27,65	48,19±30,56
Hasta (Ayaktan / yatan)		Ayaktan	Ayaktan	Ayaktan	Ayaktan	Ayaktan	Ayaktan	Ayaktan
Cinsiyet (Erkek / Kadın)							Erkek	
Yaş (<45 / ≥45)		<45						
Öğrenim düzeyi (Lise altı / Lise ve üstü)		Lise ve üstü		Lise ve üstü	Lise ve üstü			
Yaşadığı yer (Ankara / Ankara dışı)					Ankara			
Ekonomik durum (Kötü / Orta-iyi)		Orta-iyi						
Çalışma durumu (Çalışıyor / Çalışmıyor)		Çalışmıyor		Çalışmıyor				
Tedavi süresi (≤12 ay / >12 ay)				>12 ay	>12 ay	>12 ay		>12 ay
Tedavi biçimi (Tekli / Çoklu)					Çoklu			Çoklu
Destek Olan (Var / Yok)			Var				Var	
Bir önceki yıla göre sağlık algısı (Aynı-iyi / Kötü)	Kötü	Aynı-iyi	Aynı-iyi	Aynı-iyi	Aynı-iyi	Aynı-iyi	Aynı-iyi	Aynı-iyi

* Özelliklerden, SF-36 bileşen puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunanlar ve puanı daha yüksek olanlar tabloda belirtilmiştir (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler:

- Ayaktan başvuru yapan hastalarının yaşam kalitesi yatan hastalara göre daha yüksek bulunmuştur.
 - Bu durumun yatan hastaların hastalıkları ya da tedavilerine bağlı akut bir sorunla karşılaşmış olmaları, yeni tanı almış olmaları, ileri evre olmaları, hastalık tablosunun daha ağır olması nedeniyle yatarak tedavinin zorunlu olması, ayaktan başvuru yapanların bazılarının sadece kontrol için başvurmuş olması, remisyonunda olmaları gibi nedenlere bağlı olabileceği düşünülmele birlikte, kanser hastalarında hastanede kalış süresini azaltacak uygulamaların yaşam kalitesini artırıcı rol oynayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
-

-
- Profesyoneel desteğin yaşam kalitesi üzerine bir etkisi saptanmamışken, ailesel desteğin kanser hastalarında yaşam kalitesini arttırdığı gözlenmiştir. Bu durumun profesyonel destek alanların sayısının çok az olması ve bu açığın geleneksel aile yapısına da bağlı olarak aile bireyleri tarafından kapatılmaya çalışılmasından kaynaklandığı düşünölmektedir.
 - Kanser tanısı alanların tamamına psikolojik destek sağlanması, bununla birlikte aile bireylerinin kanser hastası olan bireye yaklaşımları konusunda danışmanlık almalarının, hastaların yaşam kalitesi üzerinde olumlu rol oynayacağı düşünölmektedir.
 - Kanser hastalarındaki yaşam kalitesi araştırmalarının, kanser türünü ve evresini göz önünde bulundurarak planlanması, yaşam kalitesi üzerine etkisi olan faktörlerin değerlendirilmesinde daha fazla yol gösterici olacaktır.
-